

О. ХЕНРИ

КАК СЕ СТРИЖЕ ВЪЛК

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Джеф Питърс ставаше винаги особено красноречив, когато се случеше да обсъждаме етичната страна на неговия занаят.

— Нас с Анди всякога са ни свързвали изключително сърдечни намерения — убеждаваше ме веднъж той — и единствените празнини помежду ни са се появявали само когато сме спорили за моралните особености на мошеничеството. По този въпрос Анди си има свои принципи, а аз мои. Аз не винаги съм одобрявал неговите проекти за вземане контрибуции от народа, а той пък смята, че аз твърде често смесвам въпроси на съвестта с въпроси на деловата дейност и по този начин нанасям финансови щети на фирмата.

Случват се понякога да водим много разгорещени спорове. Веднъж така единият каза нещо, другият — и той, да не падне по-долу, докато накрая Анди ме обвини, че не съм се различавал много от Рокфелер.

— Разбрах ти намека, Анди — казвам му, — но пие сме стари приятели и аз няма да ти се разсърди за тази обида, за която сам ще съжаляваш, когато се поуспокоиш. Не забравян, че на мене до ден-дневен не ми е връчвана съдебна призовка.^[1]

Едно лято ние с Анди решихме да отидем на почивка в Грасдейл, чудесно градче, разположено в планините на Кептъки. Предполагаше се, че сме скотовъдци, при това честни и почтени граждани, дошли на летуване. Народът в Грасдейл ни прие радушно и ние с Анди обявихме прекратяване на военните действия и решихме да не помрачаваме атмосферата нито с проспекти за каучукови плантации, нито с размахване на бразилски диаманти.

Един ден в хотела, гдето бяхме отседнали, идва най-големият грасдейлски търговец на железария и сяда с нас на верандата да изпушим компански по цигара. Ние го знаехме много добре, защото го бяхме виждали да надява на колче железни рингове в двора на съда. Той беше гласовит, червенокос мъж и имаше задух, по бе толкова тлъст и почтителен, че просто да му се чудиш.

Поговорихме си ние на разни злободневни теми и след това този Мъркисън — такова му беше заглавието — измъква грижливо от джоба на самото си някакво писмо и ми го подава с безгрижен вид.

— Е, какво ще кажете за това? — смее се той. — Да ми пращат на МЕН такова писмо!

Ние с Анди веднага разбрахме каква е работата. Но даваме вид, че четем писмото много внимателно. Писмото беше написано на пишеща машина — едно от онези старомодни писма, в които ви обясняват как за хиляда долара можете да получите пет хиляди, които нито един специалист не може да различи от истински; по-нататък се обясняваше, че тези долари са отпечатани от оригинално клише, откраднато от някакъв служител от Министерството на финансите във Вашингтон.

— Можете ли да си представите — да пробутват такова писмо на МЕН! — повтори Мъркисън.

— Много хора получават такива писма — казва Анди. — Не отговорите ли на първото, ще ви оставят на мира. Но отговорите ли, ще ви пишат отново и ще ви предложат да дойдете с долларите и да направите сделката.

— Но представете си, все пак, да пробутват такова писмо на МЕН — казва Мъркисън.

След няколко дни той пак се отбива при нас.

— Момчета — казва, — знам, че сте свестни хора, иначе не бих ви се доверил. Отговорих на тези мръсници просто за майтап. Те веднага ми писаха и предлагат да отида в Чикаго. В деня на заминаването си трябва да телеграфирам на някой си Дж. Смит. А когато пристигна — да чакам на еди-коя си улица, където ще дойде човек със сив костюм и ще изпусне пред мен вестника си. Тогава трябва да го попитам топла ли е водата днес и така той ще разбере, че това съм аз, а аз — че това е той.

— Разбирам — казва Анди, — това е известен стар номер. Често съм чел за него във вестниците. Тогава той ви завежда в частния си капан в хотела, гдето ви чака господин Джоунз. Те ви показват новиновенички долари и за всеки ваш ви предлагат пет. Вие виждате с очите си как ги слагат в чантата. И, разбира се, когато я отворите отново, в нея се оказва само амбалажна хартия.

— О, тия на мен не минават — казва Мъркисън. — Аз нямаше да въртя най-добрата търговия в Грасдейл, ако умът не ми беше в главата. Та какво казахте, господин Тъкър — навират ви в очите истински пари?

— Да, аз винаги съм... тоест чел съм във вестниците, че винаги постъпват така — казва Анди.

— Вижте какво, момчета — казва Мъркисън, — решил съм да им докажа, че няма начин да ме минат. Ще сложа две хилядарки в джобовете си, па ще видим после. Щом Бил Мъркисън се вторачи в някакви пари, няма начин да ги изпусне. За един долар предлагат пет — в такъв случай трябва да държат на пазарлъка, иначе няма да ги оставя. Не, Бил Мъркисън не е от тия. Ще отскоча аз до Чикаго и ще накарам тоя Смит да ми даде пет хиляди долара за хиляда. И тогава ще разбере топла ли е водата, или не.

Ние с Анди положихме всички усилия да избием от главата му този погрешен финансов план, но напразно. Държи си човекът на своето. Не и не, щял да изпълни гражданския си дълг и да хване тия мошеници в собствения им капан. И може би това щяло да им послужи за урок.

Мъркисън си отиде, а ние с Анди останахме да седим и да размишляваме мълчаливо над неведомите пътища на човешкия ум. В свободното си време ние винаги се отдавахме на такива размисли, мъчейки се да усъвършенствуваме духовните си потребности чрез дълбокомислени мисли.

— Джеф — наруши Анди продължителното мълчание, — често пъти ми е идвало да ти избия кътните зъби, когато започнеш да се ядеш с мен по въпроса за съвестта в деловата работа. Може би аз не винаги съм бил прав. Но в този случай мисля, че мога да се съглася с теб. Според мен неправилно ще бъде да оставим господин Мъркисън да се срещне сам с тези чикагски мошеници. Тази работа няма да свърши добре. Не мислиш ли, че трябва да се намесим и да предотвратим тази катастрофа?

Аз станах, стиснах ръката на Анди Тъкър и дълго я тръсках.

— Анди — казвам му, — може и да са ми минали през ум някои жестоки мисли за жестокостта на твоята корпорация, но аз ги вземам назад. Виждам, че във вътрешността на твоята външност има добра сърцевина. Това ти прави чест. Аз също се безпокоя за Мъркисън. Няма да бъде почитено и достойно от наша страна да го оставим да изпълни своите замисли. Щом е решил да отиде, нека отидем и ние с него и да попречим на тези бандити да го измамат.

Анди веднага се съгласи с мен и аз се зарадвах, че той наистина е готов да се намеси и да сложи край на машинацията с фалшивите долари.

— Не съм от набожните — казвам аз — и никога не съм бил фанатичен моралист, но не мога да гледам безучастно как един човек, създал добра търговия със собствени сили, собствен ум и на свой риск, става жертва на безскрупулни мошеници, които са заплаха за общественото благосъстояние.

— Точно така, Джеф — казва Анди. — Ако Мъркисън се заинати и въпреки всичко отиде в Чикаго, не бива да го изпускаме от очи. Най-мразя да се хвърлят пари на вятъра.

И ние тръгнахме към Мъркисън.

— Не, момчета — казва той, — не мога да допусна тази песен на чикагските сирени да бъде отнесена от летния ветреца. Аз или ще стоя сало от тези блуждаещи огньове, или ще прогоря дъното на тигана. Но, разбира се, ще умра от радост, ако вие дойдете с мен. Може да се наложи и да ми помогнете да натъпча в чантата всичките тези пари. Да, за мен ще бъде истински празник, ако и вие дойдете с мен.

Мъркисън пусна слух в Грасдейл, че заминава за няколко дни с господин Питърс и господин Тъкър, за да огледа някакви железни рудници в Западна Виржиния. После изпрати телеграма на Дж. Смит, че на еди-коя си дата е готов да влезе в неговата паяжина. И тъй, тримата заминахме за Чикаго.

Във влака Мъркисън се радва на приятни предчувствия и предварителни реминисценции.

— Със сив костюм — казва той, — на югозападния ъгъл на Уобаш авеню и Лейк стрийт. Онзи ще изпусне вестника, а аз ще го попитам топла ли е водата. Боже, боже, боже! — смее се той цели пет минути.

Но от време на време Мъркисън става сериозен и се мъчи да прогони някакви мрачни мисли.

— Момчета — казва той, — и за десет хиляди долара не бих се съгласил тази работа да се разчуе в Грасдейл. Това ще ме разори. Но знам, че вие сте съвестни хора. И мисля, че е дълг на всеки гражданин — казва — да обуздае тези разбойници, които грабят доверчивите хора. Ще им дам аз да разберат топла ли е водата, или не. Дж. Смит предлага пет долара срещу един и ще трябва да устои на договора, щом е решил да върши работа с Бил Мъркисън.

Пристигнахме в Чикаго в седем часа вечерта. Срещата с човека в сиво беше определена за девет и половина. Вечеряхме в хотела и

отидохме в стаята на Мъркисън, за да дочакаме уречения час.

— Сега, момчета — казва Мъркисън, — нека съберем мозъците си и да разработим план за разгрома на неприятеля. Какво ще кажете за следното предложение: докато аз разменям сигнали с този субект в сиво, вие се приближавате случайно, ама съвсем случайно, възкликвате: „Здрасти, Мърк!“ и се ръкувате сърдечно с мен, ужасно изненадани от неочакваната среща. След това аз дръпвам този тип настрана и му обяснявам, че вие сте мои съграждани — Джекинз и Браун, собственици на магазин за хранителни продукти, свестни хора, които може би са готови да си опитат късмета. Разбира се, той ще каже: „Вземете и тях, щом искат да увеличат капитала си.“ Е, как ви харесва този план?

— Ти какво ще кажеш, Джеф? — пита Анди и ме поглежда.

— Ето какво — отвръщам аз. — Ще кажа да уредим тази работа още сега. Няма никакъв смисъл да губим повече време.

След това изваждам от джоба никелиран револвер и завъртам няколко пъти барабана.

— Ах ти, безбожна, гадна, коварна свиня — обръщам се аз към Мъркисън, — слагай веднага на масата двете хиляди! И по-бързо — казвам, — защото иначе ще си имаш неприятности. Аз съм човек с меко сърце, но понякога изпадам в крайности. На този свят има затвори и съдилища само заради такива негодници като теб — продължавам аз, след като той вади парите. — Вдигна се чак дотук, за да прибереш парите на тези хора. Мислиш ли, че те оправдава това, че те самите се готвеха да те оберат? — питам аз. — Не, господинчо! Вие с оня сте от един дол дренки. Ти дори си десет пъти по-лош от него. В Грасдейл ходиш на черква и се правиш на почтен гражданин, а после се домъкваш в Чикаго и се мъчиш да обереш хора, създали солидно и доходно предприятие, което работи с такива презрени мерзавци като теб. Откъде знаеш — казвам му — дали този човек няма голямо семейство, което разчита на неговите операции? Такива уж уважавани граждани като теб все гледат да смъкнат нещо — казвам аз. — Ако не са те, в страната няма да има нито фалшиви лотарии, нито продажби на несъществуващи мини, нито фондови борси, нито подслушвачи на чужди разговори. Фалшификаторът, когото ти се готвеше да обереш, може би е изгубил години, докато изучи занаята си. На всяка крачка той рискува парите си, свободата си, а навярно и живота си. А ти

идваш тук, света вода непапита, въоръжен със своята почтена репутация, и се готвиш да го ограбиш. Ако той успее да ти вземе парите, ще се разkreциш: „Полиция!“ Ако ли пък му ги вземеш ти, той ще трябва да заложи сивия си костюм, за да се навечеря, и ще мълчи като риба. Ние с господин Тъкър — казвам му — добре те претеглихме и взехме мерки да си получиш заслуженото. Давай парите — казвам, — тревопасен лицемер!

И аз прибрах във вътрешния си джоб двете хиляди — все по двайсетачки.

— А сега извади си часовника — казвам му аз. — Не, не ми е нужен, няма да ти го взема. Сложи го на масата и не мърдай от стола, докато не изтече един час. След това можеш да си обереш крушите. А си се опитал да викаш или да станеш по-рано, а сме те разнесли из целия Грасдейл. Мисля, че твоята репутация ти е по-скъпа от двете хиляди долара.

След това двамата с Анди си излязохме.

Във влака Анди мълча дълго време. После се обърна към мен:

— Джеф, може ли да ти задам един въпрос?

— Може и два — отвърщам аз. — Дори четиридесет.

— Каж ми право, кога ти хрумна тази идея — още когато се качихме във влака с Мъркисън, нали?

— Разбира се — казвам му, — иска ли питане. Та на теб не ти ли дойде на ум същото?

Анди седи и не проговаря половин час. Мисля си, че има моменти, когато той не разбира напълно моята система за етика и морална хигиена.

— Джеф — продумва най-сетне той, — много ми се ще някой път, когато ти остане свободно време, да ми начертаеш диаграма с обяснения отдолу, за твоята забележителна съвест. Добре е да имам такава диаграма, та при нужда да прибягвам за справки до нея.

[1] Известно е, че старият Рокфелер често е бил викан на съд заради разни тъмни афери, по винаги е успявал да се измъкне, като е давал големи подкупи на съдебните власти. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.